

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

DE HANDLEIDING VOOR HET HOUDEN VAN HUISDIEREN

Serie amfibieën

Groene boomkikker

Hyla cinerea

Groene boomkikkers zijn erg mooie, maar in het voorjaar ook luidruchtige dieren. Overdag rusten ze vaak in de beschutting, maar in de schemering en 's nachts worden ze actief en gaan ze op jacht naar hun prooi. Ze kunnen zeer goed springen en klimmen, wat het leuk maakt om naar deze dieren te kijken.

Kies het juiste dier voor uw situatie: lees vóór het kopen eerst of de groene boomkikker het huisdier is dat u zoekt.

Algemeen

De groene boomkikker (*Hyla cinerea*) behoort tot het geslacht *Hyla*, een van de 30 geslachten van de familie van de boomkikkers. Hij heeft een grasgroene kleur met op de flanken een duidelijke witte tot goudgele zijstreep. Deze streep loopt van de neus, onder het oog door naar de achterpoten. De buik is korrelig wit. Door veranderingen in temperatuur, luchtvochtigheid of gezondheid kunnen kleurveranderingen van donkergroen tot bruingrijs voorkomen. Onder normale omstandigheden zijn groene boomkikkers 's nachts lichter, geelgroen van kleur. Vaak zijn er op de rug witte tot goudgele vlekjes aanwezig. Het trommelvlies is goed zichtbaar. Voor het klimmen zijn de vingers en tenen van alle boomkikkers uitgerust met hechtschijven. Bij de groene boomkikker zijn deze vrij groot.

Groene boomkikkers zijn zo'n vier tot zes centimeter groot. Mits op de juiste wijze verzorgd kunnen groene boomkikkers in gevangenschap zes jaar oud worden, twee tot vijf jaar komt echter vaker voor.

Verschillende varianten

Er zijn geen verschillende rassen of kleurvormen bekend van de groene boomkikker.

Van nature

De groene boomkikker leeft in het wild in Noord-Amerika en komt zelfs zeer algemeen voor in grote delen van het zuidoostelijk deel van de Verenigde Staten. Hij leeft in bomen en struiken, meestal in de buurt van water.

Groene boomkikkers zijn actief bij schemering en 's nachts. Overdag rusten ze op een beschutte plek, het liefst op een groot plantenblad. Groene boomkikkers kunnen grote sprongen maken. Dit komt ook van pas bij het jagen: ze bespringen hun prooi.

Het jagen vindt meestal 's nachts plaats, maar ook na een regenbui kunnen de kikkers tevoorschijn komen om te jagen.

Huisvesting

Bij het opzetten, inrichten en onderhouden van een terrarium komt heel wat kijken. In de handleiding over terrariumtechniek leest u hoe u dat aan kunt pakken.

Groene boomkikkers kunnen in groepen gehouden worden. Verschillende en gelijke geslachten kunnen prima samen in één terrarium. Omdat groene boomkikkers moeten kunnen springen en klimmen is een vrij groot terrarium nodig: de minimale afmetingen zijn 100 x 50 x 50 centimeter (hoogte x breedte x diepte) voor een klein groepje van vier tot zes dieren.

Het terrarium moet gemaakt zijn van materiaal dat tegen vocht kan en niet kan rotten. Zet het terrarium niet op de tocht, stabiel en kies een plek met veel daglicht, zodat de kikkers kunnen zonnebaden, maar niet te lang in de volle zon.

Het bodemoppervlak van het terrarium moet bestaan uit een land- en een watergedeelte, met daarvan ongeveer driekwart land en één kwart water. Het waterpeil mag ongeveer tien tot vijftien centimeter bedragen. Zorg voor een waterdichte scheidingswand tussen water en land. Een watervalletje helpt bij het zo schoon mogelijk houden van het water. Hydrokorrels en grind zijn geschikt voor bekleding van de bodem van het watergedeelte.

Het landgedeelte moet ingericht worden met takken en een vocht vasthoudende bodembedekking

zoals hydrokorrels. Leg daar bovenop turfplaatjes en/of platte stenen en eventueel een laag mos. Boomkikkers kunnen nogal wat ontlasting produceren, wat infecties kan veroorzaken wanneer dit niet op tijd wordt verwijderd. Het beste is daarom om ervoor te zorgen dat de inrichting eenvoudig uit het terrarium te verwijderen is, zodat het met schoon water gereinigd kan worden.

Het terrarium moet verder aangekleed worden met liefst grootbladige planten, zoals *Philodendron* soorten en wat stevige takken. Overdag zullen de kikkers vaak op de bladeren zitten om te rusten. Boomkikkers leven daarnaast ook graag in Bromelia's. Behalve planten kunnen ook platen kurkschors dienen als schuilplaats. Tot slot kan de inrichting compleet worden gemaakt met boomstronken en stobben (eikenstronkjes). Deze zijn te koop bij terrariumzaken en sommige tuincentra.

De lichtbronnen van het terrarium moeten twaalf tot veertien uur per dag branden. Het is handig de verlichting te regelen met een tijdsklok. Maak voor de verlichting gebruik van daglichtlampen. Vaak wordt een breed lightspectrum verkregen door een combinatie van verschillende daglichtlampen, zoals TI-buizen, PLL-lampen, PLE-lampen en halogeenlampen. Het beste is om alle elektra en lampen in een afgeschermd lichtkap op het terrarium onder te brengen. Op die manier kunt u zoveel mogelijk voorkomen dat er kortsluiting en inwerking van vocht ontstaat. Bovendien zorgt dit er voor dat de kikkers zich niet kunnen branden aan de lampen.

Er is nog veel onduidelijkheid over of de kikkers ook UV licht nodig hebben. Wanneer u er voor kiest om UV lampen te gebruiken, scherm deze dan af met metaalgaas of UV-doorlatend acrylaat. Gebruik geen glas, omdat ultraviolet B (UVB)-licht niet door glas heen dringt. Laat u hierover goed informeren door iemand met ervaring in het inrichten van terraria.

De natuurlijke situatie kan het best worden nagebootst door niet alle lampen tegelijk, maar één voor één om de tien minuten aan of uit te schakelen (geleidelijke zonsop- en zonsondergang). Wanneer u aan het einde van de dag de lampen uitschakelt, kunt u eventueel overgaan op maanverlichting (lampje van 15 Watt of een blauwe maanlichtlamp). De kikkers worden 's nachts actief en zullen op jacht gaan naar voedsel. Maanverlichting stelt u in staat de jagende dieren te observeren.

De daglichtlampen geven naast licht ook veel warmte af. Soms is dit voldoende om het terrarium mee te verwarmen, maar vaak moet er bijverwarmd worden. Dit kan met behulp van een spotje in de lichtkap, met verwarmingskabels of met een verwarmingsmatje op de bodem van het terrarium. De kikkers kunnen zich zo opwarmen op een zitplaats op de bodem. Voorkom dat de bak te sterk opwarmt door het gebruik van een thermostaat bij deze warmtebronnen.

Overdag moet de temperatuur in het terrarium tussen 22 (op de bodem) en 26 graden Celsius (bovenin het terrarium) liggen. 's Nachts, als de hoofdverlichting is uitgeschakeld, moet het in het terrarium enkele graden afkoelen. De temperatuur mag (behalve tijdens de winterrust) echter niet verder dalen dan tot achttien graden Celsius.

De luchtvochtigheid in het terrarium kan op peil worden gehouden door iedere avond water te sproeien. Na het uitschakelen van de verlichting zal de luchtvochtigheid dan oplopen tot 100%. Deze moet 's ochtends na het inschakelen van de volledige verlichting door ventilatie teruggebracht worden naar ongeveer 70%.

Voor het terrarium, zowel voor besproeien als in het watergedeelte, mag uitsluitend zacht (= kalkarm, minder dan 7 ODH) en pH neutraal (pH=7) water worden gebruikt. Er mag in dit water geen chloor zitten. Water kunt u indien nodig ontchloren door het 24 uur in een emmer te laten staan.

Goede ventilatie is erg belangrijk voor een terrarium. In kleinere terraria volstaat in de meeste gevallen de natuurlijke luchtcirculatie, in de vorm van twee ventilatiestroken: één in de voor- of zijkant en één grotere in de bovenzijde van het terrarium. In grotere terraria is vaak mechanische

ventilatie noodzakelijk. 's Ochtends als de hoofdverlichting wordt ingeschakeld mag er sprake zijn van condensvorming op de voorruit van het terrarium en op de planten, maar in de ochtend moet dit opdrogen. Gebeurt dit niet, dan is er onvoldoende ventilatie wat schimmelinfecties kan veroorzaken. In dat geval moeten er extra verluchting of mechanische ventilatiemogelijkheden worden aangebracht.

Winterrust

Groene boomkikkers gaan in winterrust bij temperaturen beneden zestien graden Celsius. Winterrust is niet hetzelfde als winterslaap: kikkers in winterrust slapen namelijk niet maar zijn nauwelijks actief. De kweek verloopt het best wanneer de dieren in een koude omgeving overwinteren. Groene boomkikkers kunnen daarom gedurende maximaal acht weken worden gehouden bij een lagere temperatuur dan gebruikelijk, namelijk ongeveer acht tot tien graden Celsius. Deze omstandigheden zijn te vinden in een koele kelder, maar ook overwintering in de koelkast is mogelijk. De dieren moeten wel worden voorbereid hierop, zodat de seizoensovergang niet te groot is. Vraag hierover advies bij iemand die er ervaring mee heeft.

Verzorgen en hanteren

Kikkers hebben een erg kwetsbare huid zodat aanraking met de handen moet worden voorkomen. Ze kunnen gevangen worden door ze in een bakje te laten lopen of springen zonder ze daarbij met de handen aan te raken. Kikkers kunnen vervoerd worden in een plastic transportbox met daarin een vochtig stukje mos. Als hanteren met de handen echt noodzakelijk is moeten de handen van tevoren goed worden gewassen met uitsluitend water (geen zeep!). Het dier kan dan het beste met natte handen worden gehanteerd, hierdoor wordt de natuurlijke slijm laag zo min mogelijk aangetast. Na het hanteren moeten de handen juist wel met zeep worden gewassen.

Goede hygiëne is belangrijk, zeker in een vochtige omgeving. Verwijder dagelijks ontlasting uit het terrarium. Verschoon het water in het watergedeelte tenminste eens per week of filter het met een goed buitenfilter met een grote capaciteit.

Voeding

De groene boomkikker eet allerlei insecten. Het hoofdmenu moet daarom bestaan uit insecten als krekels, vliegen, motten, kleine sprinkhanen en fruitvliegjes.

Voer geen meelwormen of buffalowormen. Deze worden door kikkers erg slecht verteerd en bevatten daarom weinig voedingswaarde.

Er kunnen het beste levende insecten worden gevoerd. Als gekozen wordt voor dode prooidieren moet met een voedertang de beweging van een levende prooi worden nagebootst. Bewegingloze voedseldieren worden namelijk meestal geweigerd. Bovendien is de inspanning van het jagen goed voor de gezondheid van de dieren. Verwijder niet opgegeten levende prooidieren uit het terrarium om te voorkomen dat ze de rustende kikkers storen of beschadigen.

U kunt ervoor kiezen voedseldieren te kopen bij een terrariumzaak, maar als u meerdere terrariumdieren heeft kan het aantrekkelijk zijn zelf voedseldieren te kweken. Voedseldieren hebben echter ook zelf voeding en verzorging nodig en deze verschilt per soort. Verdiep u hierin voordat u besluit zelf voedseldieren te gaan kweken. Als u levende voedseldieren koopt, mogen deze niet te lang in het doosje blijven zitten, want dan gaat de kwaliteit snel achteruit. Vliegen kunt u voeden met rozenbottelsiroop, krekels met hondenbrokjes en goed gewassen groente en fruitvliegjes met fruit. Zorg ook voor drinkwater.

's Zomers kunt u eventueel zelf insecten vangen, maar houdt er rekening mee dat deze geen bestrijdingsmiddelen bij zich mogen dragen!.

De natuurlijke voeding van de boomkikker is erg gevarieerd. Bij boomkikkers in gevangenschap kunnen tekorten ontstaan, zoals een tekort aan calcium en vitamine D3. Vitamine D3 wordt met behulp van ultraviolet B (UVB)-licht uit direct zonlicht in de huid aangemaakt. UVB-licht dringt echter niet door glas heen. Daarom moet aan dieren in een terrarium vitamine D3 en UVB-licht gegeven worden. In de meeste vitaminen- en mineralenmengsels voor terrariumdieren zit calcium en vitamine D3.

Zo'n mengsel is ook nodig ter aanvulling van andere vitaminen en daarom moeten de prooidieren altijd bepoederd worden met zo'n vitaminen- en mineralenmengsel. Laat u over de dosis die uw dieren nodig hebben informeren door iemand met ervaring.

Volwassen boomkikkers mogen één keer per 2 à 3 dagen worden gevoerd, jonge dieren eenmaal per dag. Het beste tijdstip om groene boomkikkers te voeren is het moment dat de hoofdverlichting wordt uitgeschakeld.

Voortplanting

De groene boomkikker maakt net als andere kikkers een metamorfose door: vanuit een kikkervisje ontwikkelt hij zich tot een kikker.

De volwassen mannetjes zijn gemakkelijk te onderscheiden van de volwassen vrouwtjes. De vrouwtjes zijn groter dan de mannetjes. De vrouwtjes zijn ongeveer zes centimeter groot, de mannetjes vier tot vijf centimeter. De vrouwtjes hebben een witte keel. De mannetjes hebben een grijze, gerimpelde keelzak en daarnaast ook een donkere kwaakblaas onder de keel.

Groene boomkikkers worden na anderhalf tot twee jaar geslachtsrijp.

Het voortplantingsseizoen loopt van mei tot half juli. Tijdens het voortplantingsseizoen lokt het mannetje het vrouwtje door luid te kwaken. Als eenmaal een vrouwtje op de lokroepen is afgekomen bespringt hij haar en neemt haar in een houdgreep: hij omklemt haar met de voorpoten. Het vrouwtje kan zo lange tijd (tot wel een paar dagen!) met het mannetje op haar rug rondlopen. Als ze uiteindelijk tot paring bereid is, begeeft ze zich met het mannetje op haar rug naar ondiep water. De eieren worden daar afgezet en tegelijkertijd door het mannetje bevrucht. De eieren kleven vast aan waterplanten en de ouders kijken vervolgens niet meer naar het legsel om.

De groene boomkikker heeft meestal één legsel per jaar van ongeveer 400 eieren. Om de eieren uit te laten komen moeten ze in een aparte kweekbak met acht tot tien centimeter diep water van 20 tot 23,5 graden Celsius worden gelegd. Het water moet ontchloord zijn. De eieren komen vier tot veertien dagen na de bevruchting uit. Zodra de kikkervisjes uit de eieren zijn, moet het waterpeil worden verhoogd naar vijftien centimeter. De kikkervisjes kunnen gevoed worden met algen en fijngewreven vlokvoer voor vissen. Houd de waterkwaliteit zeer goed in de gaten en ververs het water regelmatig voor een groot gedeelte.

Wanneer de eieren zijn uitgekomen moet de kweekbak afgedekt worden met gaas om te voorkomen dat de jonge kikkers ontsnappen. Zodra de voorpoten zichtbaar worden moeten de larven op het droge kunnen. Zorg daarom voor vloten van kurkschors of een landgedeelte met een schuine oever. Ongeveer twee maanden na het uitkomen van de eieren is de metamorfose voltooid en komen de diertjes aan land. Na de metamorfose kunnen de jonge kikkers gevoed worden met kleine insecten: fruitvliegjes zijn zeer geschikt.

De jonge boomkikkers zijn overdag actiever dan de volwassen dieren.

Ziekten en aandoeningen

Schimmelinfecties, bacteriële infecties en parasitaire darminfecties, zoals wormen, amoeben of flagellaten, komen voornamelijk voor bij kikkers die onder verkeerde omstandigheden worden gehouden. Daarnaast kunnen dergelijke infecties in uw terrarium worden geïntroduceerd door de aankoop van nieuwe dieren. Het is daarom aan te raden nieuw aangekochte dieren eerst een paar weken in een quarantainebak te houden voordat u ze bij de andere dieren plaatst. De schimmel *Batrachochytrium dendrobatidis* doodt wereldwijd op grote schaal kikkers doordat de keratinelaag van de huid wordt aangetast.

De meeste andere infecties zijn goed te behandelen met medicijnen. Ga daarom als uw kikkers minder actief worden, vermageren, minder eetlust hebben of afwijkende ontlasting hebben naar uw dierenarts en zorg dat u zo vers mogelijke ontlasting van de dieren in een potje bij u heeft. U kunt de ontlasting eventueel enige tijd bewaren in de koelkast. Een dierenarts met specifieke kennis van amfibieën kan vervolgens de ontlasting microscopisch onderzoeken en het passende medicijn voorschrijven.

Door een tekort aan kalk en/of vitamine D3 kan bij terrariumdieren rachitis ontstaan, een aandoening met weke botten die gemakkelijk vervormen en breken. De dieren kunnen dan niet meer goed springen en klimmen en dus geen prooiën meer vangen. Ook diverse andere ziekteverschijnselen kunnen gelinkt zijn aan deze oorzaak. Een goed vitaminen- en mineralenmengsel om de voedseldieren mee te bepoederen is dus zeer belangrijk.

Misvormingen bij de metamorfose komen nog wel eens voor, er ontstaan bijvoorbeeld kikkervisjes die helemaal geen of sterk onderontwikkelde voorpoten krijgen. Het vermoeden bestaat dat verkeerde omstandigheden in de kweekbak en verkeerde voeding van de kikkervisjes, inteelt of verkeerde voeding van de ouderdieren hierbij een rol spelen.

Benodigde ervaring

De groene boomkikker is een eenvoudig te houden boomkikker. Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is geen specifieke ervaring met boomkikkers nodig, maar enige ervaring met aquaria en terraria is gewenst. Zorg ervoor dat u zich van tevoren goed informeert.

Aanschaf en kosten

Zorg er voor dat u minimaal twee weken vóór de aanschaf van kikkers een volledig ingericht terrarium klaar hebt staan. Het duurt namelijk ongeveer twee weken voor het hout vocht heeft opgenomen en het klimaat in het terrarium is gestabiliseerd. In die twee weken moet u het terrarium belichten en bevochtigen zoals u zou doen als er al dieren in zouden zitten. Meet met behulp van thermometers en hygrometers of de temperatuur en luchtvochtigheid in het terrarium voldoen aan de eisen van de groene boomkikker.

Let er bij de koop op dat de kikkers een levendige indruk maken. De huid moet vochtig en glanzend zijn en geen wonden of andere beschadigingen vertonen. Let ook op de omstandigheden waaronder ze door de verkoper worden gehouden: koop geen dieren uit een vervuilde of overbevolkte bak.

Kies voor nakweekdieren, deze zijn minder gevoelig dan wildvangdieren en hebben geen stressvol transport hoeven door te maken, met soms zelfs vermagering en verwondingen tot gevolg. Daarnaast staat het voortbestaan van wilde populaties onder druk door het wegvangen van dieren voor de terrariumindustrie.

Groene boomkikkers zijn te koop vanaf ongeveer vijftien euro. De prijs van een bakje krekels van

tien gram begint bij enkele euro's en de prijs van een pot vitaminen- en mineralenpoeder van 100 gram om de prooidieren mee te bepoederen begint bij tien euro. Voor de aanschaf van een compleet terrarium, inclusief verlichting en verwarming, moet u rekenen op een bedrag van enkele honderden euro's. Terrariumplanten zijn te koop vanaf een paar euro. Bij de daglicht- en UVB-lampen moet u er rekening mee houden dat ze regelmatig vervangen moeten worden, aangezien ze per dag een groot aantal branduren hebben en de UVB afgifte achteruit gaat. Houd naast de kosten voor de aanschaf en verzorging ook rekening met eventuele dierenartskosten.

Aandachtspunten

- In het voorjaar kwaken groene boomkikkers ook 's nachts en dit kan wel zo'n vijf à zes weken aanhouden. Het gekwaak kan u dan uit uw slaap houden. Bedenk dus, voordat u groene boomkikkers aanschaft, of u hiervan gecharmeerd bent. Denk ook aan uw burenlucht!
- Sluit u aan bij een terrariumvereniging: het is gezellig en u kunt er advies inwinnen.

Bij het LICG kunt u terecht voor onafhankelijke en betrouwbare informatie over het 'houden van huisdieren'. Door het bieden van deze informatie en het organiseren van campagnes levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

Versie: juni 2014

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl